

1. Mutassuk meg, hogy az alábbiak vektorterek! Hány dimenziósak? Adjunk meg bennük bázist!
- $\mathbb{C}_{\mathbb{R}}$
  - $\mathbb{C}_{\mathbb{C}}$
  - Az $n \times n$ -es valós nulla nyomú mátrixok $\mathbb{R}$ fölött. (Egy mátrix nyoma a diagonális elemeinek az összege.)
  - Az $n \times n$ -es komplex nulla nyomú mátrixok $\mathbb{R}$ fölött.
  - Az $\mathbb{R}[x, y]$ $\mathbb{R}$ -vektortérben a legfőbb 3-adjokú polinomok.
  - Az $\mathbb{R}[x, y]$ $\mathbb{R}$ -vektortérben a legfőbb 3-adjokú szimmetrikus polinomok
  - Adott $A = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$ mátrixsal felcserélhető 2×2 -es valós mátrixok.

Megoldás: a) $\mathbb{C}_{\mathbb{R}}$ bázisa $\{1, i\}$, dimenziója 2.

b) $\mathbb{C}_{\mathbb{C}}$ bázisa $\{1\}$, dimenziója 1.

c) Bázisa $\{E_{jk} \mid j \neq k\} \cup \{E_{11} - E_{kk} \mid k > 1\}$, dimenziója $n^2 - 1$.

d) Bázisa $\{E_{jk}, iE_{jk} \mid j \neq k\} \cup \{E_{11} - E_{kk}, iE_{11} - iE_{kk} \mid k > 1\}$, dimenziója $2n^2 - 2$.

e) Bázisa $\{1, x, y, x^2, xy, y^2, x^3, x^2y, xy^2, y^3\}$, dimenziója 10.

f) Bázisa $\{1, x + y, x^2 + y^2, xy, x^3 + y^3, x^2y + xy^2\}$, dimenziója 6.

g) $X = \begin{bmatrix} x & y \\ z & u \end{bmatrix}$ -re

$$AX = XA \Leftrightarrow \begin{bmatrix} z & u \\ x - z & y - u \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} y & x - y \\ u & z - u \end{bmatrix} \Leftrightarrow \begin{matrix} z = y \\ u = x - y \end{matrix} \Leftrightarrow X = \begin{bmatrix} x & y \\ y & x - y \end{bmatrix}$$

Tehát a vektortér $\left\{ x \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} + y \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} \mid x, y \in \mathbb{R} \right\}$. Ebből látható, hogy $\{I, A\}$ generátorrendszere ennek a vektortérnek, s mivel ezek nyilvánvalóan függetlenek, bázisa is. Következésképpen a vektortér dimenziója 2.

2. Bizonyítsuk be az axiómákból, hogy egy vektortérben $\lambda \mathbf{v} = \mathbf{0} \Leftrightarrow \lambda = 0$ vagy $\mathbf{v} = \mathbf{0}$.

Megoldás: Emlékeztetőlül a vektortér-axiómák:

$$(A1) \mathbf{u} + \mathbf{v} = \mathbf{v} + \mathbf{u} \quad \forall \mathbf{u}, \mathbf{v} \in V \quad (S1) \lambda(\mathbf{u} + \mathbf{v}) = \lambda\mathbf{u} + \lambda\mathbf{v} \quad \forall \lambda \in K, \mathbf{u}, \mathbf{v} \in V$$

$$(A2) (\mathbf{u} + \mathbf{v}) + \mathbf{w} = \mathbf{u} + (\mathbf{v} + \mathbf{w}) \quad \forall \mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w} \in V \quad (S2) (\lambda + \mu)\mathbf{v} = \lambda\mathbf{v} + \mu\mathbf{v} \quad \forall \lambda, \mu \in K, \mathbf{v} \in V$$

$$(A3) \exists \mathbf{0} : \mathbf{v} + \mathbf{0} = \mathbf{v} \quad \forall \mathbf{v} \in V \quad (S3) (\lambda\mu)\mathbf{v} = \lambda(\mu\mathbf{v}) \quad \forall \lambda, \mu \in K, \mathbf{v} \in V$$

$$(A4) \forall \mathbf{v} \in V \exists (-\mathbf{v}) : \mathbf{v} + (-\mathbf{v}) = \mathbf{0} \quad (S4) 1\mathbf{v} = \mathbf{v} \quad \forall \mathbf{v} \in V$$

$\Leftarrow$: Az előadáson bizonyítottuk, hogy (*) $0\mathbf{v} = \mathbf{0}$ minden $\mathbf{v} \in V$ -re. Hasonlóan látható, hogy (**) $\lambda\mathbf{0} = \mathbf{0}$ minden $\lambda \in K$ -ra, ugyanis

$$\mathbf{0} \stackrel{A4}{=} \lambda\mathbf{0} + (-\lambda\mathbf{0}) \stackrel{A3}{=} \lambda(\mathbf{0} + \mathbf{0}) + (-\lambda\mathbf{0}) \stackrel{S1}{=} (\lambda\mathbf{0} + \lambda\mathbf{0}) + (-\lambda\mathbf{0}) \stackrel{A2}{=} \lambda\mathbf{0} + (\lambda\mathbf{0} + (-\lambda\mathbf{0})) \stackrel{A4}{=} \lambda\mathbf{0} + \mathbf{0} \stackrel{A3}{=} \lambda\mathbf{0}.$$

$\Rightarrow$: Tegyük fel, hogy $\lambda \neq 0$. Mivel K test, $\exists \lambda^{-1}$, és ezzel

$$\mathbf{0} \stackrel{**}{=} \lambda^{-1}\mathbf{0} = \lambda^{-1}(\lambda\mathbf{v}) \stackrel{S3}{=} (\lambda^{-1}\lambda)\mathbf{v} \stackrel{T}{=} 1\mathbf{v} \stackrel{S4}{=} \mathbf{v},$$

ahol T testtulajdonságot jelöl.

3. Tekintsük az X halmaz $\mathcal{P}(X)$ hatványhalmazán értelmezett $K = \mathbb{Z}_2$ fölötti V vektorteret, ahol az összeadás az $A \triangle B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A)$ szimmetrikus differencia.

a) Bizonyítsuk be, hogy V valóban vektortér!

b) Adjunk meg V -ben egy bázist, ha X véges halmaz!

c) Bizonyítsuk be, hogy (végtelen X halmaz esetén is) van olyan $f : V_K \rightarrow K_K$ lineáris leképezés, amely X páros elemszámú véges részhalmazait 0-ba, a páratlanokat 1-be viszi!

Megoldás: a) A1 nyilvánvaló a definícióból. Az üreshalmaz megfelel $\mathbf{0}$ -nak: $A \triangle \emptyset = A$ minden A -ra, és minden elem önmaga additív inverze: $A \triangle A = \emptyset$. Tehát A3 és A4 is igaz. $(A \triangle B) \triangle C$ elemei azok az $x \in X$ elemek, amelyek vagy A és B egyikében vannak, és nincsenek C -ben, vagy A és B közül páros sokban vannak benne, és C -ben is benne vannak. Azaz azok az x -ek, amelyek A, B, C közül páratlan sokban vannak benne. Ez viszont $A \triangle (B \triangle C) = (B \triangle C) \triangle A$ -ra is igaz, így A2 is teljesül.

Mivel a skalárok csak 0 és 1, a skalárral való szorzást a $0 \cdot A = \emptyset$ és $1 \cdot A = A$ képletekkel definiálhatjuk. Ezekre nyilván teljesül az S1, S2, S3, ha a szereplő skalárok egyike 0, és $\lambda = \mu = 1$ -re az S1, S3, S4 nyilvánvaló, S2 pedig következik abból, hogy $A \triangle A = \emptyset$.

Megj.: Az, hogy V vektortér, abból is belátható, hogy V -ből $\mathbb{Z}_2^X$ -be művelettartó bijekciót ad az, ha minden A halmaznak azt a függvényt feleltetjük meg X -ből $\mathbb{Z}_2$ -be, amely az A elemein 1-et, a többin 0-t vesz föl.

b) Az egyelemű részhalmazok bázist alkotnak, ugyanis két diszjunkt halmaz szimmetrikus differenciája az uniójuk, így az egyelemű részhalmazok generátorrendszert alkotnak véges X esetén, és függetlenek is, mivel a nemtriviális lineáris kombináció itt néhány (legalább egy) különböző egyelemű halmaz unióját jelenti, és ez nem lehet az üreshalmaz.

c) Az egyelemű részhalmazok itt is függetlenek ugyanúgy, mint véges X esetén. Ezt a független rendszert az órán tanult tétel szerint kibővíthetjük V bázisává. Az előírhatósági tétel szerint van olyan lineáris leképezés V -ből K_K -ba, amely az egyelemű halmazokat 1-be, a többi báziselemet 0-ba viszi, és ez nyilvánvalóan kielégíti a feladat feltételét.

4. Adjuk meg az $f : (x, y, z) \rightarrow (x + y - 2z, x + z, 2x + y - z, -x - z)$ lineáris leképezés mátrixát standard bázisban. Mennyi a rangja? Hány dimenziós f magtere és képtere? Adjuk meg a magtérnek és a képtérnek egy-egy bázisát!

Megoldás: A rangot, képteret és magteret is a mátrix (redukált) lépcsős alakjának a segítségével tudjuk meghatározni.

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -2 \\ 1 & 0 & 1 \\ 2 & 1 & -1 \\ -1 & 0 & -1 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 1 & -2 \\ 0 & -1 & 3 \\ 0 & -1 & 3 \\ 0 & 1 & -3 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -3 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

A rangja 2, mert a lépcsős alaknak két nemnulla sora van. Ebből következik, hogy a képtér 2-dimenziós, a magtér dimenziója pedig $3 - 2 = 1$. A képtér bázisa az A első két oszlopa, $\{(1, 1, 2, -1), (1, 0, 1, 0)\}$, mert a lépcsős alakban az első két oszlopban van vezérelem. A magtér bázisának meghatározásához az $A\mathbf{x} = \mathbf{0}$ homogén egyenletrendszer megoldását kell felírni: $\mathbf{x} = (-t, 3t, t) = t(-1, 3, 1)$ ($t \in \mathbb{R}$), tehát a magtér bázisa $\{(-1, 3, 1)\}$.

5. Legyen $f : \mathbb{R}[x]_{\leq 2} \rightarrow \mathbb{R}[x]_{\leq 3}$ az a leképezés, amelyre $f : p(x) \mapsto (x - 1)p'(x^2 + 1)$. Bizonyítsuk be, hogy f lineáris leképezés, és határozzuk meg a magját és a rangját! Írjuk fel a mátrixát a standard $\{1, x, x^2, \dots\}$ bázisokból álló bázispárban, illetve keressünk egy olyan bázispárt, amelyben a mátrixa $\begin{bmatrix} I & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$ alakú blokkmátrix!

Megoldás: Ha $\deg p(x) \leq 2$, akkor $\deg p'(x) \leq 1 \Rightarrow \deg p'(x^2 + 1) \leq 2 \Rightarrow \deg (x - 1)p'(x^2 + 1) \leq 3$, így f valóban $\mathbb{R}[x]_{\leq 2}$ -ből $\mathbb{R}[x]_{\leq 3}$ -ba képez. Lineáris, mert p, q polinomokra $(x - 1)(p + q)'(x^2 + 1) = (x - 1)(p' + q')(x^2 + 1) = (x - 1)(p'(x^2 + 1) + q'(x^2 + 1)) = (x - 1)p'(x^2 + 1) + (x - 1)q'(x^2 + 1)$ és $c \in \mathbb{R}$ -re $(x - 1)((cp)'(x^2 + 1)) = (x - 1)cp'(x^2 + 1) = c(x - 1)p'(x^2 + 1)$.

A magja: $f(p(x)) = 0 \Leftrightarrow (x-1)p'(x^2+1) = 0$ mint polinom $\Leftrightarrow p'$ a 0 polinom $\Leftrightarrow p(x)$ konstans. Tehát a mag a konstans polinomokból álló egydimenziós altér, $\text{span}(1)$, a rang pedig a dimenziótétel szerint $3 - 1 = 2$. A standard bázis elemeinek képe $f(1) = 0$, $f(x) = x - 1$ és $f(x^2) = (x-1)2(x^2+1) = 2x^3 - 2x^2 + 2x - 2$, ezért a leképezés standard mátrixa

$$\begin{bmatrix} 0 & -1 & -2 \\ 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & -2 \\ 0 & 0 & 2 \end{bmatrix}.$$

Az előírt alakú mátrixot úgy kapjuk meg, ha $\text{Ker } f$ bázisát, $\{1\}$ -et kiegészítjük $\mathbb{R}[x]_{\leq 2}$ bázisává, és $\mathcal{B}$ -ben a kiegészítő elemek kerülnek előre: $\mathcal{B} = \{x, x^2, 1\}$, $\mathcal{C}$ pedig a kiegészítő elemek képeivel kezdődik, és azt egészítjük ki $\mathbb{R}[x]_{\leq 3}$ bázisává,

például $\mathcal{C} = \{x-1, 2x^3 - 2x^2 + 2x - 2, 1, x^2\}$. Ezzel a választással

$$[f]_{\mathcal{C} \leftarrow \mathcal{B}} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}.$$

6. Adjuk meg a következő lineáris transzformációk és leképezések mátrixát a megadott bázisban (vagy bázispárban)!

Adjuk meg a képtér és a magtér egy-egy bázisát!

a) $f(x, y, z) = (x + 2y - z, x - y + z)$ standard bázisban, illetve a $(\mathcal{B}', \mathcal{C}')$ bázispárban, ahol $\mathcal{B}' = \{(1, 1, 0), (0, 1, 1), (1, 0, 1)\}$ és $\mathcal{C}' = \{(1, 1), (2, 3)\}$.

b) az $x = t, y = 2t, z = -t$ tengely körüli 90° -os forgatás a standard bázisban!

c) a 3×3 -as valós mátrixokon az $A \mapsto A + A^T$ leképezés a standard bázisban!

d) A $\mathbb{C}_{\mathbb{R}}$ vektortéren egy $z = a + bi$ komplex számmal való szorzás mátrixát a $\mathcal{B} = \{1, i\}$ és a $\mathcal{B}' = \{1 + i, 1 - i\}$ bázisban.

Megoldás: a) $A = [f]_{\mathcal{E} \leftarrow \mathcal{E}} = \begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \end{bmatrix}$, $P = [\text{id}]_{\mathcal{E} \leftarrow \mathcal{B}'}$ $= \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$,

$$Q = [\text{id}]_{\mathcal{E} \leftarrow \mathcal{C}'} = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 3 \end{bmatrix}, \quad [\text{id}]_{\mathcal{C}' \leftarrow \mathcal{E}} = Q^{-1} = \begin{bmatrix} 3 & -2 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}, \quad [f]_{\mathcal{C}' \leftarrow \mathcal{B}'} = Q^{-1}AP =$$

$$\begin{bmatrix} 3 & -2 \\ -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 9 & 3 & -4 \\ -3 & -1 & 2 \end{bmatrix}.$$

A leképezés képtere és magtere az A mátrix oszloptere és nulltere, és ezek bázisa $\{(1, 1), (2, -1)\}$ (vagy akár $\{\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2\}$, mivel a leképezés szürjektív), illetve $\{(-1, 2, 3)\}$.

b) Először egy kényelmes bázisban írjuk föl a mátrixot, aztán áttérünk a standard bázisra.

Álljon a $\mathcal{B}$ bázis a tengely irányvektorából, $\mathbf{b}_1 = (1, 2, -1)$ -ből, és két erre és egymásra merőleges vektorból: mondjuk, a $\mathbf{b}_2 = (1, 0, 1)$ és a $\mathbf{b}_1 \times \mathbf{b}_2$ -vel egyirányú $\mathbf{b}_3 = (1, -1, -1)$. Ekkor $\mathbf{b}_1 \mapsto \mathbf{b}_1$, $\mathbf{b}_2 \mapsto \sqrt{\frac{2}{3}}\mathbf{b}_3$ és $\mathbf{b}_3 \mapsto -\sqrt{\frac{3}{2}}\mathbf{b}_2$, így

$$[f]_{\mathcal{B}} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -\sqrt{\frac{3}{2}} \\ 0 & \sqrt{\frac{2}{3}} & 0 \end{bmatrix} = \frac{1}{\sqrt{6}} \begin{bmatrix} \sqrt{6} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -3 \\ 0 & 2 & 0 \end{bmatrix}$$

. Az áttérés $P = T_{\mathcal{E} \leftarrow \mathcal{B}}$ mátrixa, és annak inverze:

$$P = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 2 & 0 & -1 \\ -1 & 1 & -1 \end{bmatrix}, \quad P^{-1} = \frac{1}{6} \begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 3 & 0 & 3 \\ 2 & -2 & -2 \end{bmatrix}.$$

Ebből a standard mátrix $T_{\mathcal{E} \leftarrow \mathcal{B}}[f]_{\mathcal{B}} T_{\mathcal{B} \leftarrow \mathcal{E}} = P[f]_{\mathcal{B}} P^{-1} =$

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 2 & 0 & -1 \\ -1 & 1 & -1 \end{bmatrix} \frac{1}{\sqrt{6}} \begin{bmatrix} \sqrt{6} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -3 \\ 0 & 2 & 0 \end{bmatrix} \frac{1}{6} \begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 3 & 0 & 3 \\ 2 & -2 & -2 \end{bmatrix} =$$

$$\frac{1}{6\sqrt{6}} \begin{bmatrix} \sqrt{6} & 2\sqrt{6} + 6 & -\sqrt{6} + 12 \\ 2\sqrt{6} - 6 & 4\sqrt{6} & -2\sqrt{6} - 6 \\ -\sqrt{6} - 12 & -2\sqrt{6} + 6 & \sqrt{6} \end{bmatrix} = \frac{1}{6} \begin{bmatrix} 1 & 2 + \sqrt{6} & -1 + 2\sqrt{6} \\ 2 - \sqrt{6} & 4 & -2 - \sqrt{6} \\ -1 - 2\sqrt{6} & -2 + \sqrt{6} & 1 \end{bmatrix}.$$

A forgatás izomorfizmus, ezért a képtere az egész $\mathbb{R}^3$, amelynek bázisa $\{\mathbf{e}_1, \mathbf{e}_2, \mathbf{e}_3\}$, a magtere pedig $\{\mathbf{0}\}$, így annak a bázisa az üres halmaz, $\emptyset$.

c)

$$\begin{bmatrix} x_1 & x_2 & x_3 \\ x_4 & x_5 & x_6 \\ x_7 & x_8 & x_9 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 2x_1 & x_2 + x_4 & x_3 + x_7 \\ x_2 + x_4 & 2x_5 & x_6 + x_8 \\ x_3 + x_7 & x_6 + x_8 & 2x_9 \end{bmatrix}$$

Ebből leolvasható, a standard $\{E_{ij} \mid 1 \leq i, j \leq 3\}$ bázisban a koordinátavektorokon való hatás, és abból a transzformáció M mátrixa:

$$\begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \\ x_5 \\ x_6 \\ x_7 \\ x_8 \\ x_9 \end{bmatrix} \mapsto \begin{bmatrix} 2x_1 \\ x_2 + x_4 \\ x_3 + x_7 \\ x_2 + x_4 \\ 2x_5 \\ x_6 + x_8 \\ x_3 + x_7 \\ x_6 + x_8 \\ 2x_9 \end{bmatrix} \Rightarrow M = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 2 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 2 \end{bmatrix}$$

A magtér azon mátrixokból áll, amelyekre $A^T = -A$ (ferdén szimmetrikus mátrixok), azaz

$$\begin{bmatrix} 0 & a & b \\ -a & 0 & c \\ -b & -c & 0 \end{bmatrix}$$

alakúak, és ennek bázisa $\{E_{12} - E_{21}, E_{13} - E_{31}, E_{23} - E_{32}\}$, a képtere pedig a szimmetrikus mátrixok ($A^T = A$ tulajdonságúak) altère, ugyanis $(A + A^T)^T = A^T + (A^T)^T = A^T + A = A + A^T$ miatt minden képvektor szimmetrikus mátrix, és minden szimmetrikus A mátrix előáll az $\frac{1}{2}A$ képként. Tehát a képtér elemei a

$$\begin{bmatrix} a & b & c \\ b & d & e \\ c & e & f \end{bmatrix}$$

alakú mátrixok, és így a képtér bázisa

$$\{E_{11}, E_{22}, E_{33}, E_{12} + E_{21}, E_{13} + E_{31}, E_{23} + E_{32}\}.$$

d) $(x + yi)(a + bi) = (ax - by) + (bx + ay)i$, tehát a standard mátrix az az A mátrix, amelyre $A \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} ax - by \\ bx + ay \end{bmatrix}$, így $A = [f]_{\mathcal{B}} = \begin{bmatrix} a & -b \\ b & a \end{bmatrix}$. A $P = T_{\mathcal{B} \leftarrow \mathcal{B}'} = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$ áttérési mátrixot használva, a transzformáció mátrixa a $\mathcal{B}'$ bázis szerint

$$P^{-1}AP = \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a & -b \\ b & a \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a & b \\ -b & a \end{bmatrix}$$

Ha $a + bi \neq 0$, akkor a transzformáció izomorfizmus (a mátrixból is látható, hogy invertálható, mert a determinánusa $a^2 + b^2 \neq 0$), így a magtere 0, a képtere az egész $\mathbb{C}_{\mathbb{R}}$, vagyis a magtér bázisa $\emptyset$, a képtéré $\{1, i\}$. Ha $a + bi = 0$, akkor a magtér $\mathbb{C}_{\mathbb{R}}$ és a képtér 0.

7. Legyen $f : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ az a lineáris transzformáció, melyre $f(1, 1, 0) = (1, 0, 1)$, $f(1, 0, 1) = (0, 1, 1)$ és $f(0, 1, 1) = (1, 1, 0)$. Adjuk meg f mátrixát a $\mathcal{B} = \{(1, 1, 0), (1, 0, 1), (0, 1, 1)\}$ bázisban és a standard bázisban is! Milyen vektorokat hagy helyben ez a leképezés? Mi az f mint geometriai transzformáció?

Megoldás: Vegyük észre, hogy f hatása a $\mathcal{B}$ bázison $\mathbf{b}_1 \mapsto \mathbf{b}_2 \mapsto \mathbf{b}_3 \mapsto \mathbf{b}_1$, így a $\mathcal{B}$ -ben felírt B mátrixa, és abból a P áttérési mátrixszal kiszámított standard $A = PBP^{-1}$ mátrixa:

$$B = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}, \quad A = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}.$$

Ez a leképezés az $(1, 1, 1)$ irányvektorú, origón átmenő tengely körüli 120° -os, az irányvektor csúcsa felől nézve negatív irányú, forgatás (a $[0, 1] \times [0, 1] \times [0, 1]$ egységkocka origóval szomszédos három csúcsát permutálja ciklikusan, tehát az origóból induló testátló körüli forgatás). Csak a forgatás tengelyébe eső vektorokat, azaz az $(1, 1, 1)$ skalárszorosait hagyja helyben.